

عوامل مؤثر بر تسهیلات اعطایی پرداخت شده

مطالعه موردی شعب بانک سپه (مهر اقتصاد خراسان رضوی)

محمد علی اسکندری^۱، خانانه اسکندری^۲، حسین علیزاده سنو^۳، عبدالرضا اسعدی^۴

نویسنده مسئول: دانشیار مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور، ایران دکتر عبدالرضا اسعدی

(abdorrezaasadi@yahoo.com – ۰۹۱۵۵۱۱۳۱۶۶)

چکیده:

در کلیه نظام‌های اقتصادی دنیا، بانک‌ها دارای جایگاه ویژه‌ای می‌باشند، به طوری که همواره رابطه‌ای مستقیم و قوی بین عملکرد سیستم بانکی هر کشور با توسعه اقتصادی آن کشور برقرار است. بانک‌ها پس از جذب منابع نسبت به اعطای تسهیلات اقدام می‌نمایند پرداخت تسهیلات مهمترین پایه‌ی اساسی فعالیت مالی بانک می‌باشد که بر اساس ضوابط کلی بانک مرکزی ومقررات اختصاصی موسسات مالی و اعتباری اقدامات مربوط به آن انجام می‌گیرد.

با توجه به تأثیر و نقشی که تسهیلات اعطایی در سود و زیان بانک‌ها ایفا می‌کنند و ضرر و زیانی که از عدم پرداخت تسهیلات گریبان‌گیر نظام بانکی می‌باشد، در این پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر پرداخت تسهیلات در بانک سپه ۳۵ شعبه شهرستان مشهد پرداخته شده است. متغیرهای این مقاله تسهیلات اعطایی بانک (متغیر وابسته) و متغیرهای مستقل (منابع، معوقات، مسئول شعبه، موقعیت مکانی شعب) می‌باشد که با استفاده از تکنیک آماری رگرسیون پنلی در شعب مشهد بانک سپه در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان داد. بین حجم تسهیلات اعطایی شعب (متغیر وابسته) با متغیرهای حجم منابع شعب، کارایی مدیریت شعب، حجم معوقات شعب و ارتباط وجود دارد. اما ارتباطی بین موقعیت مکانی شعب (متغیرهای مستقل) و تسهیلات اعطایی وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: منابع، تسهیلات اعطایی، سیستم بانکی، معوقات

مقدمه

رشد اقتصادی هدف نهایی کلیه نظام‌های اقتصادی است. تأمین مالی از دو مسیر نظام بانکی و بازار سرمایه امکان‌پذیر است که نظام تأمین مالی در کشور ایران عمدتاً بانک محور بوده و این شرایطی است که از گذشته با آن روبرو بوده‌ایم و با خلاء حضور بازار سرمایه، نظام بانکی تنها مقوله‌ای بوده که تأمین مالی را می‌تواند انجام دهد. دولت‌ها از طریق دو سیاست انبساطی و انقباضی پول سعی در کنترل و رونق بخشیدن به بازار را دارند. میزان عرضه پول از طریق اعطای تسهیلات خود متأثر از عوامل متعددی می‌باشد

هرچه نظام بانکی به عنوان کاراترین نهاد توسعه‌ی مالی در تجهیز منابع مالی و تخصیص آن در فضای رقابتی به صورت کارا تری عمل نماید می‌توان شاهد بهبود امر تولید، اشتغال و رشد اقتصادی بود. (یزدانی و دهنوی، ۱۳۸۴) وظیفه اصلی نظام بانکی واسطه‌گری وجوه است، به این معنی که از یک سو وجوه را از سپرده‌گذاران دریافت کرده و از سوی دیگر، این وجوه را در قالب تسهیلات به متقاضیان پرداخت می‌کنند. دارندگان وجوه مازاد، با سپرده‌گذاری در بانک عملاً وجوه خویش را به بانک قرض داده و نرخ سود معینی دریافت می‌کنند. متقاضیان تسهیلات نیز در ازای پرداخت سود معینی از بانک‌ها قرض می‌گیرند. طبیعی است که مابه‌التفاوت بهره‌ی پرداختی به سپرده‌گذاران و سود دریافتی از گیرندگان تسهیلات، سود بانک را تشکیل می‌دهد. (یزدانی و دهنوی، ۱۳۸۴) افزایش جذب منابع بانک‌ها می‌تواند شرایطی را بوجود آورد تا

^۱ کارشناس ارشد رشته مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور

^۲ دانشجوی کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

^۳ کارشناس ارشد رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور

^۴ دانشیار مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور (abdorrezaasadi@yahoo.com)

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCII-conf.ir

اعطای اعتبارات، موجبات تشویق افزایش تولیدات داخلی، توسعه صادراتی، صنعتی، کشاورزی، تجارت داخلی و خارجی، حمل و را فراهم آورد. (اکرامی، ۱۳۸۸)

با توجه به محدودیت‌های موجود در نظام بانکی ایران، عدم تنوع محصولات بانکی و ذهنیت‌های سنتی موجود در نظام بانکی، اصلی‌ترین منابع درآمدی بانک‌ها، درآمدهای بهره‌های حاصل از تسهیلات بانکی است. در واقع، سهم درآمد بهره‌ها از کل درآمد بانک‌ها بیش از ۸۵ درصد است. (مهرآرا، صادقیان، ۱۳۸۹)

مبانی نظری

بررسی عوامل مؤثر بر حجم تسهیلات از جنبه‌های مختلفی در بهره‌وری بانک‌ها و یا سازمان‌های پولی و مالی تأثیر خواهد داشت و کمک می‌کند که بیشترین مصارف و به عبارتی تسهیلات اعطایی، در بهترین زمان ممکن پرداخت گردد. بانک‌ها با علم به این موضوع در بازار رقابتی، ضمن دستیابی به اشراف اطلاعاتی، در طراحی محصولات (انوع مختلف تسهیلات) از دیگر رقبا پیشی خواهند گرفت.

مسئول شعبه باید با اعطاء تسهیلات طبق دستورالعمل‌های بانک، راه‌های رسیدن به اهداف کلان بانک را هموار نموده و با کسب درآمد از محل تسهیلات و کارمزد (از سایر خدمات) علاوه بر سودآوری در افزایش ارزش اقتصادی بانک و نهایتاً اعتدالی همه جانبه آن کوشا باشد. رئیس شعبه می‌بایست در هنگام اعطای تسهیلات از برگشت بموقع آن اطمینان حاصل نماید لذا شناسایی مشتری و موقعیت امکانات وی و همچنین آگاهی کامل از وضعیت وثائق و تضمینات و ضامنین، از وظایف اصلی رئیس شعبه است. بدیهی است عدم انجام دقیق این وظیفه از یک طرف بانک را با کمبود منابع مواجه نموده و با تأخیر در انجام تعهدات نسبت به سایر مشتریان و متقاضیان آنها را ناراضی می‌نماید. و از طرف دیگر مسئول شعبه و سایر ارکان اعتباری موظف به جبران خسارات وارده به بانک می‌شوند. به هر حال در صورتیکه "بهداشت اعتباری" رعایت شده باشد و در موارد غیرقابل پیش‌بینی مطالبات بانک به تعویق افتد رئیس شعبه می‌بایست در اسرع وقت تعیین شده در دستورالعمل‌ها نسبت به پیگیری و وصول مطالبات بانک اقدام کند همچنین عدم انتقال بموقع مطالبات سررسید گذشته و معوق به سرفصل‌های مربوطه زیان جبران ناپذیری برای بانک در بر خواهد داشت زیرا الف: برنامه ریزی و مدیریت مصارف امکان‌پذیر نخواهد شد چون اطلاعات صحیحی از حساب‌ها در دسترس نیست. ب: ذخیره مطالبات مشکوک الوصول منظور نگردیده و مالیات غیرواقعی پرداخت خواهد شد. ج: مشتری بدحساب فرصت سوء استفاده از منابع بانک را یافته و در مقابل تقاضاهای مشتریان و متقاضیان جدید بدون پاسخ مانده و آنها را از بانک مایوس نموده و می‌راند. طی سال‌های اخیر و به ویژه با ورود بانک‌های خصوصی به عرصه فعالیت شاهد رقابتی شدید در تأسیس شعبه‌های بانکی بوده‌ایم که این وضعیت که بیشتر جنبه رقابتی پیدا کرده است. در این شرایط بانکی موفق است که بتواند با آینده‌نگری تعادل منطقی و مناسبی را بین توسعه فیزیکی و توسعه مجازی خود فراهم کند تا در رقابت‌های آینده که قطعاً تعداد شعب شاخص مهمی در آنها نیست موفق‌تر عمل کند. (خضرا، ۱۳۸۵) یک محیط خوب، می‌تواند بر رشد ارزش‌های کارکنان و افزایش توان و بهره‌وری آنان اثرگذار باشد. در بانکداری نوین، طراحی و زیبایی فضای داخلی و خارجی شعب از دغدغه‌های مدیران اجرایی و مدیران ارشد بانک‌ها می‌باشد. بانک‌ها برای جذب بیشتر منابع مالی مشتریان می‌بایست به محیط‌های کاری مناسب که دارای شاخص‌های محیط‌کاری از نظر فیزیکی، روانی و اجتماعی باشد مجهز شوند. (ونوس، ۱۳۸۳) امروزه به جز رقابت بین گروه‌های بانکی دولتی و خصوصی موجود، ایجاد بانک‌های خصوصی جدید، مؤسسات مالی و اعتباری جدید و همچنین گسترش دامنه فعالیت مؤسسات قرض‌الحسنه نیز مزید بر علت شده و لذا در سیستم بانکی کشور در جذب منابع مالی به رقابت پرداخته‌اند. (رازانی، ۱۳۸۲) مسأله مهم در نظام پولی و بانکی، نحوه تجهیز منابع مالی و سپس تخصیص و توزیع آن در بخش‌های مختلف اقتصاد و بین فعالان اقتصادی و نیز مسیرهایی است که حجم پول موجود وارد سیستم اقتصادی شده و در آن گردش می‌کند. با توجه

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

به وظیفه نظام بانکی در تجهیز منابع مالی و تخصیص بهینه آن در سیستم اقتصادی، هرچه نظام بانکی در تجهیز منابع مالی و تخصیص آن در فضای رقابتی و به صورت کارآتری عمل نماید، می‌توان شاهد کاهش هزینه‌های تولید و بهبود امر تولید و اشتغال و رشد اقتصادی بود؛ در غیر این صورت، عدم کارآیی نظام بانکی در تجهیز و تخصیص بهینه منابع مالی منجر به اتلاف منابع و دامن زدن به رکود اقتصادی می‌گردد. (رمضانی، ۱۳۸۵)

دستیابی به اصول کلی طراحی شعب نیازمند به برخورداری از یک سلسله اهداف عملیاتی است. آقای رابرت ونچوری در کتاب تضاد و پیچیدگی در معماری می‌نویسد: "معماری از برخورد نیروهای درونی و برونی عملکرد و فضا حادث می‌گردد." در نتیجه این اهداف را می‌توان به دو بخش کلی اهداف عملکردی و اهداف کالبدی تقسیم کرد. مجموعه‌ای از این اهداف به مثابه میزانی برای روند طراحی عمل خواهند کرد و به صورت اعلامیه‌ای تمام اهداف و مقاصد طرح را بیان می‌کند. عملکرد در فضاهای تخصصی مانند شعب بانک‌ها می‌توانند نقش پر اهمیتی را بازی کنند. چیدمان و جانمایی بر اساس فرآیند خدماتی شعبه با توجه به محدودیت‌ها و امکانات وضع موجود پدید می‌آید. از آنجاییکه راندمان و سرعت در خدمات‌دهی شعب دارای اهمیت بسیار است، تمام عناصر فیزیکی (کالبدی) در خدمت این موضوع قرار گرفته‌اند. از آن سو خلق فضایی با هویت مورد نظر بانک، جهت جذب مشتری و ایجاد تعلق خاطر و امنیت همان‌قدر اهمیت دارد.

نظر به ویژگی ناملموس بودن خدمات، یکی از راه‌هایی که یک بانک می‌تواند با توسل بدان خود را از سایر رقبای متمایز کند، ارائه کیفیت خدماتی برتر نسبت به آنهاست. ارائه خدمات با کیفیت، موجب ایجاد مزیت رقابتی برای بانک شده و سرانجام سود بالاتری را به ارمغان می‌آورد. برای دستیابی به این هدف کافی است به انتظارات مشتریان از کیفیت خدمات، پاسخ مناسبی داده شده یا از آن پیشی گرفته شود. (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۷۶، ۲۲۳) امروزه سازمان‌هایی در عرصه رقابت موفق‌تر خواهند بود که در برآوردن نیازها و خواسته‌های مشتریان گوی سبقت را از سایر رقبای بازار برابند. به تعبیر دیگر در فلسفه جدید بازاریابی یعنی مشتری‌گرایی، مرکز توجه به مشتریان بوده و از دید مشتریان به مسائل نگاه می‌شود (منصوری، یآوری، ۱۳۸۳) در یک تقسیم بندی کلی مهارت‌ها یا ویژگی‌های فردی مورد نیاز کارکنان در ۳ گروه اصلی مهارت‌های فنی، مهارت‌های انسانی و مهارت‌های ادراکی دسته‌بندی می‌شوند. تمامی کارکنان در سازمان‌ها و بویژه بانک‌ها با این مهارت‌ها سروکار دارند، لیکن درجه استفاده و کاربرد این مهارت‌ها بستگی به نوع شغل و پست سازمانی افراد دارد. (یزدانی، ۱۳۸۴، ۲۴)

مهارت‌های فنی یعنی توانایی به کاربردن دانش، روش و تکنیک و وسایل لازم برای اجرای وظایف خاص که از طریق تجربه، آموزش و تعلیم به دست می‌آید. آشنا بودن با شغل و زمینه کار، نحوه انجام کار، ارزیابی کار، انجام دادن کار به نحو صحیح و متخصص بودن یا حرفه‌ای بودن در شغل خود تحت عنوان مهارت‌های فنی دسته‌بندی می‌شوند. (کاتکر، فیلیپ، ۱۳۷۹، ۸۴) باتوجه به افزایش و شدت رقابت، ارائه خدمات در مکان و محل‌های مورد نظر مشتریان عاملی تعیین کننده در جذب و نگهداری مشتریان است. به همین دلیل امروزه بانک‌ها و دیگر سازمان‌های خدماتی به ایجاد شعب در مناطق مختلف پرداخته‌اند تا ضمن ارائه خدماتی بهتر، حوزه وسیعتری را تحت پوشش قرار دهند. (روستا، ۱۳۸۰) بانک‌ها به کمک سیاست‌های اعتباری و مالی خود قادرند وسایل رشد و توسعه اقتصادی را در کشور فراهم کرده یا با افزایش حجم تسهیلات و اعطای وام‌های بازرگانی، صنعتی و تولیدی و به طور کلی توسعه‌ی اقتصادی کشور را فراهم نمایند. در بازاری که حاشیه سود بانک‌ها به دلیل تشدید رقابت بین بانک‌ها، همواره در حال کاهش بوده و نیز فشار برای کاهش هزینه‌ها هرروز بیشتر پیش احساس می‌شود، شناسایی عوامل مؤثر بر حجم تسهیلات اعطایی، نوعی برتری نسبی برای بانک‌ها و نهادهای مالی و اعتباری ایجاد خواهد کرد. تأخیر در پرداخت تسهیلات بانکی موجب تحمیل هزینه‌های مالی جبران‌ناپذیری به بانک‌ها می‌گردد که در بانک‌ها از این عمل به مثابه گوی داغ نام

The banner features a central title in Persian: "چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه" (Challenges and Opportunities of New Management and Accounting in Industry and Banking). Above the title is the ISC logo and the phone number 01220-59404. To the right, there are logos for the Ministry of Economic Affairs and Finance and the National Institute of Management Studies (NIMS). Below the title, the date "زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰" (Date of the Conference: 1402/07/20) and the website "MCII-conf.ir" are listed. The background includes images of a person using a calculator and a green arrow pointing upwards.

می‌برند. بنا به گزارش اداره‌ی اطلاعات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، حجم کل تسهیلاتی که نظام بانکی در سال ۱۳۹۳ توانسته در حوزه تأمین مالی پرداخت کند مبلغ ۶.۷۳۹.۷۴۴ میلیارد ریال بوده که برای سال ۱۳۹۴ این مبلغ به ۷.۹۱۶.۱۰۲ میلیارد ریال رسیده است. بدین ترتیب رشد هفده و نیم درصدی در این خصوص برای سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۳ اتفاق افتاده است. این مهم خود بیانگر اهمیت حجم تسهیلات اعطایی در سیستم بانکی کشور است. چراکه پرداخت هرچه سریعتر تسهیلات، باعث سودآوری بیشتر بانک شده و در صورت تاخیر به ازای هر روزی که منابع در دست بانک موجود است به همان میزان ضرر وارد شده است.

روش‌شناسی تحقیق

بانکها مانند هر بنگاه اقتصادی دیگر برای دستیابی به اهداف خود اعم از سود یا غیره فعالیتهایی را انجام می‌دهند، که این فعالیتها مانند سایر فعالیتهای اقتصادی، همواره در حال تحول و توسعه می‌باشد. ولی آنچه مسلم است این است که بانکها از ابتدای تشکیل بانکداری به شیوه نوین تا به امروز، به عنوان یک واسطه عمل کرده و مازاد پس انداز گروهی از افراد جامعه را جمع - آوری و در اختیار گروه دیگر قرار داده اند. این عملیات که تجهیز و تخصیص منابع مالی نامیده میشود، در واقع مهمترین و اصلی ترین فعالیت بانکها را تشکیل می‌دهد. زیرا بانکها با تجهیز بهتر پس اندازهای مردم و سوق دادن این پس اندازها به سمت فعالیتهای سرمایه گذاری مختلف، می‌توانند نقش مؤثری در رشد اقتصادی کشورها ایفا نمایند. هدف از این تحقیق ایجاد توازن بین ورودی و خروجی منابع در مجموعه بانک سپه میباشد. تا بتوانیم از وجود منابع مازاد در بانک بیشترین استفاده را نمود. و در زمان مناسب نسبت به مصرف تسهیلات با بیشترین بازده اقدام کرد. بر این اساس اهداف کلی تحقیق به صورت زیر هستند:

بررسی رابطه‌ی بین منابع و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه

بررسی رابطه‌ی بین کارائی مدیریت مسئول شعبه و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه

بررسی رابطه‌ی بین معوقات و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه

بررسی رابطه‌ی موقعیت مکانی و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه

از آنجا که این تحقیق به دنبال بررسی عوامل مؤثر بر حجم تسهیلات اعطایی پرداخت شده در شعب بانک سپه شهر مشهد می‌باشد و از طریق یافته‌های آن سعی خواهد شد راه‌کارهایی در جهت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی‌های آینده، مورد استفاده‌ی تحلیل‌گران شبکه پولی و مالی قرار گیرد، لذا نوع این تحقیق از حیث هدف، کاربردی قلمداد می‌شود. همچنین سایر بانکها با استفاده از نتایج این پژوهش می‌توانند در صورت لزوم بازنگری در استانداردها و قوانین موجود در ارتباط با شرکتها یا تدوین استانداردها و قوانین جدید تصمیم‌گیری نمایند. از دیگر استفاده‌کنندگان نتایج این تحقیق می‌توان به هیأت حسابرسی و بازرسی بانکها اشاره کرد. علاوه بر این، اعتباردهندگان، مدیران شعب، دانشجویان و اساتید تحصیلات تکمیلی که اطلاعات مالی و حسابداری سر و کار دارند، نیز می‌توانند از نتایج این تحقیق بهره‌مند شوند. مشخص نمودن محدوده تحقیق از مسائل مهمی است که در هر تحقیق باید مورد بحث و بررسی قرار گیرد، روشن شدن قلمرو تحقیق بیان کننده حدود و شمول تا حد امکان می‌باشد و این مهم باعث می‌شود که محقق تلاش خود را جهت به‌کارگیری متغیرهای مربوطه در مسیر محدوده‌های موضوعی، مکانی و زمانی سوق دهد و در کنترل خود درآورد و از سوی دیگر تعیین قلمروی تحقیق تا حدی موجب جلوگیری از اتلاف زمان، نیروی انسانی، هزینه‌های مرتبط و... می‌شود. در این راستا قلمروی تحقیق در سه حوزه موضوعی، مکانی و زمانی به شرح ذیل مطرح می‌گردد. قلمرو موضوعی این تحقیق از باب موضوع به عوامل مؤثر بر حجم تسهیلات اعطایی پرداخت شده در شعبه بانک سپه شهر مشهد می‌باشد. قلمرو زمانی منظور از آن، زمان یا دوره آغاز تا پایان کار توزیع و جمع‌آوری اطلاعات می‌باشد. (رجایی، ۱۳۸۸) بر این اساس قلمرو زمانی این تحقیق سال ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ می‌باشد.

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCI-conf.ir

بهرتر است در ابتدا تعریفی مختصر از اصلاحات مطرح شده در مقاله ارایه گردد. نظام بانکی، مجموعه مؤسسات، ضوابط، مقررات، روش ها و شیوه های شکلی و محتوایی که برای مدیریت عملیات گردش پول و سرمایه و اعتبارات اعطائی به بخش های دولتی، عمومی و خصوصی در جهت اعتلای اقتصاد کشور و در چارچوب موازین فقه اسلامی به کار برده می شود و شامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و کلیه مؤسسات اعتباری بانکی (از قبیل بانک های تجاری، تخصصی و قرض الحسنه) و غیربانکی (از قبیل مؤسسه های اعتباری، تعاونی های اعتباری، مؤسسات تخصصی مشاوره و تأمین مالی، شرکت های رتبه بندی، شرکت های لیزینگ، صندوق های قرض الحسنه و صرافی ها) اعم از دولتی و غیردولتی است که با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تحت نظارت آن به تجهیز و تخصیص منابع و ارائه خدمات بانکی، مبادرت می ورزند. بانک، مؤسسه ای اعتباری است که با مجوز بانک مرکزی مبادرت به انجام عملیات بانکی می نماید و صرفاً در چارچوب مجوز خود می تواند به سپرده گیری و اعطای تسهیلات اقدام کند. در این قانون هر جا که از واژه بانک به تنهایی استفاده شود، منظور، انواع بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی است که با مجوز بانک مرکزی اقدام به سپرده گیری و اعطای تسهیلات می کنند. و تعریف دیگری از بانک: نهادی اقتصادی است که وظیفه هایی چون تجهیز، توزیع اعتبارات، عملیات اعتباری، عملیات مالی، خرید و فروش ارز، نقل و انتقال وجوه، وصول مطالبات اسنادی و سود سهام مشتریان، قبول امانات، نگهداری سهام و اوراق بهادار و اشیاء قیمتی مشتریان و انجام وکالت خرید یا فروش را برعهده دارد. (سلیمی مجردی، ۱۳۸۸) بانک تجاری، بانکی است که در زمینه اعطای تسهیلات، به بخش یا فعالیت اقتصادی خاصی محدود نمی شود. و بانک تخصصی، بانکی است که در زمینه اعطای تسهیلات صرفاً مجاز به تسهیلات دهی به بخش یا فعالیت اقتصادی خاصی است. منابع بانکی، اصولاً به تمامی سرفصلهای سمت چپ ترازنامه که ماهیت بستانکار دارند منابع بانکی تلقی می شود. اما در سیستم بانکی، صرفاً سپرده هایی که از جامعه جذب نموده گزارش داده می گردد. که به دو قسمت منابع موثر و غیر موثر تقسیم می گردد. جذب سپرده، تودیع هرگونه وجهی از طرف مردم، دولت، شرکت های دولتی و بخش عمومی غیردولتی نزد بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی، اعم از اینکه بازپرداخت آن منوط به گذشت مدت زمان معین بوده یا نبوده باشد، سپرده گذاری تلقی می شود. جذب سپرده تنها با مجوز بانک مرکزی مجاز است. سپرده بانکی نیز شامل وجوهی که مردم به بانک می سپارند و در مواقع نیاز از طریق شیوه هایی که بانک تعیین می کند برداشت می نمایند. سپردها پس از کسر اندوخته قانونی و اندوخته های احتیاطی مورد تایید بانک مرکزی، به صورت وام قرض الحسنه یا تسهیلات پرداخت می شود. سیاست مالی، به سیاستی گویند که از طریق ابزارهایی نظیر تغییر در هزینه های دولتی و مالیات سعی میکند به اهداف معین اقتصادی نایل گردد. سپرده پس انداز، به سپرده بانکی گفته می شود که صاحب آن وجوه خود را به بانک می سپارد و در مواقع نیاز از طریق شیوه هایی (غیر از چک) که بانک تعیین می کند برداشت می نماید. در این نوع سپرده گذاری، بانک «وکیل» سپرده گذار می شود تا سپرده وی را پس از کسر اندوخته قانونی و اندوخته های احتیاطی مورد تایید بانک مرکزی، به نیازمندان وام قرض الحسنه بدهد. تسهیلات، خروجی اصلی بانکها می باشند که از طریق آنها نقدینگی سرگردان جامعه به مبادی تعریف شده و هدفمند اقتصاد تزریق می گردد به عبارتی دیگر به مقدار وجهی که در بانکها بر اساس بررسی ها و مدارک موجود و بر پایه یکی از عقود اسلامی به اشخاص پرداخت می گردد تسهیلات گویند. و یا به عبارتی دیگر تسهیلات بانکی، منابع مالی است که بانک در قالب یکی از قراردادهای مندرج در قانون، به متقاضی می پردازد. وثیقه را در لغت به معنای «استوار» «آنچه بدان اعتماد شود» و «محکم کاری» گویند. در اصطلاح مالی (منقول و غیرمنقول) که وام گیرنده تحت یکی از صورت های قانونی از قبیل رهن یا معامله با حق استرداد، آن را نزد وام دهنده می گذارد و وام می ستاند تا اگر در موعد مقرر آن را پس نداد، وام دهنده بتواند از محل فروش وثیقه و قیمت آن طلب خود را وصول کند. (صدقی، ۱۳۵۵) سیاست پولی به سیاستی گویند که می خواهد از طریق تغییر و کنترل در حجم پول و تغییر در سطح و ساختار نرخ بهره و یا سایر شرایط اعطای اعتبار و تسهیلات مالی به اهداف معین

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCII-conf.ir

اقتصادی نایل گردد. که خود به دو نوع است سیاست پولی انبساطی، که به سیاست هائی اطلاق می گردد که از طریق افزایش در عرضه پول خود را به هدف عمومی سیاست پولی می رساند و یا به عبارت دیگر هر سیاستی یا تدبیری افزایش دهندهٔ عرضه پول را سیاست انبساطی پولی گویند. این سیاست بیشتر در حالاتی قابل تطبیق و مثمر است که اقتصاد در حالت رکود باشد که در این حالت بانک مرکزی جهت برقراری تعادل در اقتصاد کشور و رفع اثرات نامطلوب این پدیده بر مقدار عرضه پول می افزاید تا اینکه از این طریق رکود را مهار کند. سیاست پولی انقباضی به تدابیری اطلاق می گردد که از طریق کاهش در عرضه پول، اهداف عمومی سیاست های پولی را بر آورده می سازد و یا به عبارت دیگر هر نوع تدابیری کاهنده عرضه پول را سیاست پولی انقباضی گویند. نرخ رشد اقتصادی، عبارت از فرایند چند بعدی تحول دراز مدت که با افزایش ظرفیت تولید اقتصادی و دگرگونی ساخت های اجتماعی تظاهر پیدا می کند. تمامی کالاها و خدماتی که در یک دوره معین یکساله در یک کشور ایجاد (تولید) می شود را تولید ملی می گویند. اختلاف بین دو سال متوالی تولید ملی، نرخ رشد اقتصادی است.

فرضیات تحقیق

بر اساس اهداف مندرج و سئوالات تحقیق فرضیات زیر مطرح هستند:

بین منابع و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه رابطه معنی داری وجود دارد.

بین کارائی مدیریت مسئول شعبه و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه رابطه معنی داری وجود دارد.

بین معوقات و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه رابطه معنی داری وجود دارد.

بین موقعیت مکانی و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه رابطه معنی داری وجود دارد.

یافته های تحقیق

حجم تسهیلات اعطایی شعب به عنوان متغیر وابسته ی تحقیق در این پژوهش ارائه شده است. این متغیر در راستای آزمون فرضیه ها به این صورت تعریف می گردد که حجم تسهیلات اعطایی یا وام پرداختی ۳۵ شعبه ی بانک سپه در شهر مشهد مورد پژوهش خواهد بود. در جدول ذیل اهم شاخص های توصیفی این متغیر برای شرکت های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۴-۱ شاخص های توصیفی متغیر حجم تسهیلات اعطایی

نام متغیر: حجم تسهیلات اعطایی شعب (میلیون ریال)

تعداد	نوع متغیر: متغیر وابسته		
	میانگین	بیشترین	کمترین
۲۱۰	۲۲۹.۵۱۴	۵۱۸.۱۱۲	۸۹.۹۸۳
			انحراف معیار
			۱۷۶.۶۸۱

همانطور که نتایج جدول بر می آید در ۲۱۰ واحد نمونه گیری تحقیق، میانگین حجم تسهیلات اعطایی شعب ۲۲۹.۵۱۴ میلیون ریال می باشد. انحراف معیار حجم تسهیلات اعطایی شعب ۱۷۶.۶۸۱ بدست آمده است. همچنین بیشترین و کمترین حجم تسهیلات اعطایی شعب به ترتیب ۲۲۹.۵۱۴ و ۸۹.۹۸۳ بدست آمده است.

اطلاعات توصیفی متغیر حجم منابع شعب به عنوان یکی از متغیرهای مستقل تحقیق در این پژوهش ارائه شده است. این متغیر در راستای آزمون فرضیه ها به این صورت تعریف می گردد که منابع شعب برابر میزان حجم ربالی منابع مالی در اختیار شعب برای اعطای تسهیلات یا وام ۳۵ شعبه ی

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

بانک سپه در شهر مشهد طی سال‌های مورد بررسی خواهد بود. در جدول زیر اهم شاخص‌های توصیفی این متغیر برای شرکت‌های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۲-۴ شاخص‌های توصیفی متغیر حجم منابع اعطایی

نام متغیر: حجم منابع شعب (میلیون ریال)				
نوع متغیر: متغیر مستقل				
تعداد	میانگین	بیشترین	کمترین	انحراف معیار
۲۱۰	۴۰۲.۳۹۳	۷۹۷.۱۸۹	۱۲۹.۴۰۴	۲۱۲.۴۱۶

همانطور که نتایج جدول بر می‌آید در ۲۱۰ واحد نمونه‌گیری تحقیق، میانگین حجم منابع شعب ۴۰۲.۳۹۳ میلیون ریال می‌باشد. انحراف معیار حجم منابع شعب ۲۱۲.۴۱۶ بدست آمده است. همچنین بیشترین و کمترین حجم منابع شعب به ترتیب ۷۹۷.۱۸۹ و ۱۲۹.۴۰۴ بدست آمده است. اطلاعات توصیفی متغیر حجم معوقات شعب به عنوان یکی دیگر از متغیرهای مستقل تحقیق در این قسمت ارائه شده است. این متغیر در راستای آزمون فرضیه‌ها به این صورت تعریف می‌گردد که منابع شعب برابر میزان حجم ریالی معوقات مالی ۳۵ شعبه‌ی بانک سپه در شهر مشهد طی سال‌های مورد بررسی خواهد بود. در جدول زیر اهم شاخص‌های توصیفی این متغیر برای شرکت‌های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۲-۴ شاخص‌های توصیفی متغیر حجم معوقات مالی

نام متغیر: حجم معوقات (میلیون ریال)				
نوع متغیر: متغیر مستقل				
تعداد	میانگین	بیشترین	کمترین	انحراف معیار
۲۱۰	۱۸.۷۹۹	۸۵.۶۲۰	۲.۰۷۱	۲۴.۳۸۵

همانطور که نتایج جدول بر می‌آید در ۲۱۰ واحد نمونه‌گیری تحقیق، میانگین حجم معوقات شعب ۱۸.۷۹۹ میلیون ریال می‌باشد. انحراف معیار حجم معوقات شعب ۲۴.۳۸۵ بدست آمده است. همچنین بیشترین و کمترین حجم منابع معوقات به ترتیب ۸۵.۶۲۰ و ۲.۰۷۱ بدست آمده است. اطلاعات توصیفی متغیر کارایی مدیریت شعب به عنوان یکی دیگر از متغیرهای مستقل تحقیق در این قسمت ارائه شده است. این متغیر در راستای آزمون فرضیه‌ها به این صورت تعریف می‌گردد که امتیاز کارایی مدیریت شعب برابر میزان امتیازی است که سرپرست، رئیس یا مدیر هر یک از شعب ۳۵ گانه‌ی مشهد بر اساس نظر سرپرستی کل در پایان هر سال کسب کرده‌اند. در جدول زیر اهم شاخص‌های توصیفی این متغیر برای شرکت‌های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۴-۴ شاخص‌های توصیفی متغیر امتیاز کارایی مدیریت شعب

نام متغیر: امتیاز کارایی مدیریت شعب				
نوع متغیر: متغیر مستقل				
تعداد	میانگین	بیشترین	کمترین	انحراف معیار

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

۴/۱۶

۵

۱۸/۴

۱۳/۲۶

۲۱۰

همانطور که نتایج جدول بر می‌آید در ۲۱۰ واحد نمونه‌گیری تحقیق، میانگین امتیاز کارائی شعب از سقف ۲۰ امتیاز ۱۳/۲۶ با انحراف معیار ۴/۱۶ بدست آمده است. کمترین امتیاز بدست آمده ۵ و بیشترین امتیاز بدست آمده ۱۸/۴ می‌باشد. در شکل زیر برای مقایسه‌ی امتیاز کارائی مدیریت شعب بانک مهر اقتصاد مشهد نمودار ستونی گزارش شده است.

اطلاعات توصیفی متغیر موقعیت و امکانات شعب به عنوان آخرین متغیر مستقل تحقیق در این قسمت ارائه شده است. این متغیر در راستای آزمون فرضیه‌ها به این صورت تعریف می‌گردد که امتیاز موقعیت و امکانات شعب برابر میزان امتیازی است که هریک از شعب ۳۵ گانه‌ی مشهد در پایان هر سال بر اساس مدل یکسان سازی شعب کسب کرده‌اند. در جدول زیر اهم شاخص‌های توصیفی این متغیر برای شرکت‌های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۴-۵ شاخص‌های توصیفی متغیر موقعیت و امکانات شعب

نام متغیر: امتیاز موقعیت و امکانات شعب (از ۱۰۰ امتیاز)				
نوع متغیر: متغیر مستقل				
تعداد	میانگین	بیشترین	کمترین	انحراف معیار
۲۱۰	۴۶/۱۸	۱۰۰	۱	۲۴/۴۸

همانطور که نتایج جدول بر می‌آید در ۲۱۰ واحد نمونه‌گیری تحقیق، میانگین امتیاز موقعیت و امکانات شعب از سقف ۱۰۰ امتیاز، ۴۶/۱۸ با انحراف معیار ۲۴/۴۸ بدست آمده است. کمترین امتیاز بدست آمده ۱ و بیشترین امتیاز بدست آمده ۱۰۰ می‌باشد. پس از ارائه تحلیل توصیفی متغیرهای تحقیق، در این بخش مقایسه‌ی این متغیرها در بین شعب مختلف در جدول زیر جمع‌بندی شده است. نتایج این جدول مؤید نتایج مندرج در شکل‌های مقایسه‌ای که در بخش‌های پیش اشاره شد، می‌باشد.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCIH-conf.ir

نام شعب	میانگین تسهیلات (میلیون ریال)	میانگین منابع (میلیون ریال)	میانگین معوقات (میلیون ریال)	میانگین امتیاز کارائی مدیریت (از ۲۰ امتیاز)	میانگین امتیاز موقعیت و امکانات (از ۱۰۰ امتیاز)
شهداء	۲۵۲,۷۵۳/۳	۵۲۹,۳۱۷/۴	۱۴,۰۰۱/۹	۱۸/۳	۶۸/۵
امام رضا(ع)	۲۳۶,۲۴۰/۳	۴۱۷,۳۱۱/۶	۲۶,۸۶۸/۱	۱۲/۳	۵۸/۷
سجاد	۴۲۴,۷۸۷/۹	۷۹۷,۱۸۸/۵	۸۵,۶۲۰/۳	۱۸/۴	۱۰۰/۰
شهید رجایی	۱۷۰,۰۱۶/۳	۲۸۵,۰۵۳/۵	۱۱,۹۳۱/۰	۱۳/۸	۴۵/۰
شهید علیمردانی	۲۱۳,۶۹۶/۵	۳۹۶,۸۹۵/۵	۸,۹۴۹/۵	۱۵/۱	۴۹/۰
ولایت	۳۶۶,۶۰۹/۰	۶۵۶,۲۳۶/۴	۴۳,۲۲۵/۵	۱۲/۷	۷۷/۲
شهید ناصری	۳۳۳,۳۱۳/۰	۵۵۶,۷۲۹/۱	۲۰,۱۷۰/۸	۱۶/۰	۵۴/۷
شهید کامیاب	۲۶۴,۱۸۷/۵	۴۱۷,۹۴۷/۴	۱۷,۹۹۸/۱	۱۳/۶	۵۳/۴
شهید صادقی	۲۲۶,۱۸۴/۴	۳۶۳,۴۲۱/۹	۱۰,۷۰۸/۸	۱۱/۳	۴۴/۸
گاز	۱۲۹,۹۵۸/۸	۲۳۹,۲۲۱/۶	۸,۲۸۴/۶	۸/۲	۲۲/۱
مشهد	۲۱۳,۳۹۰/۱	۳۴۸,۴۳۹/۲	۷,۹۳۴/۲	۱۶/۳	۴۷/۴
شهید ریائی	۳۱۷,۴۳۲/۲	۶۰۰,۱۲۹/۰	۲۸,۲۹۹/۹	۱۶/۶	۸۰/۷
ساجد	۲۱۴,۸۱۲/۳	۳۶۰,۳۲۲/۴	۱۲,۴۴۱/۵	۱۲/۹	۳۰/۲
شهید کاوه	۲۹۶,۱۰۷/۹	۵۱۷,۸۵۴/۲	۲۳,۶۱۲/۸	۱۷/۷	۶۹/۲
مصلی	۳۲۲,۳۳۷/۸	۵۴۸,۲۱۹/۱	۱۹,۹۴۰/۰	۱۵/۶	۶۴/۸
شهید چراغچی	۵۱۸,۱۱۱/۸	۶۵۴,۱۲۵/۱	۴۱,۵۶۴/۰	۱۱/۸	۷۷/۷
شهید قلاچی	۲۴۴,۱۳۱/۵	۴۶۷,۶۷۶/۱	۱۸,۹۲۰/۹	۱۵/۴	۴۹/۹
بعثت	۱۸۸,۸۶۴/۵	۳۶۰,۰۴۱/۰	۸,۸۴۳/۹	۸/۳	۴۳/۰
شهید مفتاح	۲۴۳,۴۶۰/۸	۵۰۷,۹۵۴/۹	۲۷,۱۲۰/۱	۱۱/۳	۶۰/۲
شهید برونی	۲۴۴,۲۷۵/۲	۴۲۷,۳۱۳/۸	۱۵,۷۹۳/۳	۱۲/۲	۴۹/۹
صیاد	۲۳۶,۸۲۱/۸	۴۶۷,۱۴۴/۵	۱۱,۸۳۶/۲	۱۵/۸	۴۹/۸
المهدی	۲۴۹,۰۳۶/۷	۴۸۵,۶۱۱/۹	۶۹,۳۲۱/۵	۱۱/۷	۵۲/۵
شهید آزادی	۲۰۳,۱۶۶/۵	۳۳۰,۵۷۹/۶	۱۰,۷۲۶/۷	۱۲/۱	۳۶/۷
شاهد	۲۶۲,۵۸۷/۹	۴۶۰,۸۱۰/۸	۱۳,۵۱۳/۳	۱۵/۵	۵۰/۶
شهید عامل	۱۸۴,۳۶۰/۶	۳۰۳,۵۵۳/۷	۹,۷۰۲/۷	۹/۸	۳۳/۳
فجر	۱۱۲,۲۳۹/۳	۲۳۶,۰۷۹/۹	۷,۳۴۳/۶	۱۰/۴	۳۰/۴
دانش	۱۵۳,۳۸۷/۴	۳۴۹,۷۹۶/۹	۱۵,۸۷۴/۴	۱۰/۷	۳۱/۹
خادم الشریعه	۱۵۸,۳۳۶/۸	۲۹۷,۰۵۹/۹	۱۳,۸۶۴/۸	۱۰/۳	۳۳/۹
خیام	۲۳۰,۴۶۴/۴	۳۷۵,۱۰۲/۷	۱۳,۲۳۱/۰	۱۲/۷	۴۳/۲
طرقبه	۹۱,۶۱۲/۱	۱۸۷,۹۴۳/۶	۶,۲۷۴/۶	۱۴/۸	۱۵/۸
شهید قرنی	۱۴۴,۶۸۴/۷	۲۴۲,۰۱۳/۲	۷,۹۶۱/۷	۹/۲	۳۱/۳
باب الجواد	۹۹,۴۴۱/۱	۱۹۵,۸۹۸/۸	۲,۰۷۰/۶	۱۰/۱	۱۸/۷
میدان بسیج	۱۵۸,۵۱۲/۵	۲۴۲,۲۸۴/۳	۱۰,۸۰۱/۲	۱۵/۰	۱۳/۷
هفده شهریور	۸۹,۹۸۲/۸	۱۲۹,۴۰۴/۲	۳,۲۱۶/۵	۱۰/۶	۴/۷
راهنمایی	۱۹۸,۴۳۹/۹	۲۶۱,۹۱۰/۱	۶,۸۷۲/۲	۱۵/۸	۱۵/۷

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCIH-conf.ir

پس از ارائه شاخص‌های آماری پر کاربرد متغیرهای پژوهش در قالب جداول و نمودارهای توصیفی برای متغیرهای تحقیق، در این قسمت با توجه به اطلاعات و داده‌های گردآوری شده متناظر با هریک از متغیرها، به بررسی استنباط‌های آماری و تصمیم‌گیری در رابطه با پذیرش یا رد فرضیات تحقیق پرداخته می‌شود. همانطور که پیش از این بیان شد، داده‌های مورد بررسی در این تحقیق مربوط به ۳۵ شعبه‌ی بانک سپه در مشهد طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ می‌باشد. که هم با گذشت زمان و هم با توجه به شعب تغییر می‌کنند. چنین داده‌هایی، داده‌های ترکیبی^۱ نام دارند، که ترکیبی از داده‌های سری‌زمانی و مقطعی هستند. نحوه برآورد مدل‌ها با استفاده از داده‌های ترکیبی نکات خاصی دارد که در ادامه به آن پرداخته می‌شود. آزمون F لیمر یا آزمون چاو به انتخاب بین روش‌های مدل بصورت تلفیقی و مدل بصورت غیر تلفیقی (پنلی) با اثرات ثابت می‌پردازد. قاعده آماری تصمیم‌گیری این آزمون بصورت زیر می‌باشد.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 : \beta_i = \beta_j \quad (\text{مدل بصورت رگرسیون معمولی}) \\ H_1 : \exists i \neq j \Rightarrow \beta_i \neq \beta_j \quad (\text{مدل بصورت پنلی}) \end{array} \right.$$

نتایج آزمون مذکور برای مدل تحقیق در جدول زیر گزارش شده است. در خصوص تصمیم‌گیری این آزمون، ذکر این نکته ضروری است که؛ اگر سطح معناداری محاسبه شده برای هر مدل کمتر از ۰/۰۵ باشد، روش انتخابی روش داده‌های پنلی یا تابلویی^۲ و در غیر اینصورت روش داده‌های تلفیقی^۳ (رگرسیون معمولی) جهت برازش مدل مناسب خواهد بود.

جدول ۴-۶ نتایج آزمون F لیمر برای مدل تحقیق

آماره F	درجات آزادی	معنی‌داری (P-value)	نتیجه (مدل مناسب)
۸/۸۱۷	۵ و ۲۰۰	۰/۰۰۰	بrazش مدل تحقیق به روش پنلی مناسب می‌باشد

بر اساس نتایج بدست آمده در جدول فوق مشاهده می‌شود که آماره F و سطح معنی‌داری محاسبه شده متناظر با آن (P-value) برای مدل تحقیق از خطای ۰/۰۵ کمتر می‌باشد (P-value < ۰/۰۵) می‌باشد، لذا بنا بر قاعده‌ی تصمیم‌گیری این آزمون که پیش‌تر بیان گردید، مدل داده‌های پنلی جهت برازش مدل تحقیق مناسب خواهد بود. پس از آنکه برای مدل اول تحقیق برازش داده‌های پنلی (تابلویی) انتخاب شد، در این قسمت برای انتخاب از بین دو الگوی اثرات ثابت و اثرات تصادفی، جهت برازش مدل‌ها از آزمون هاسمن با قاعده‌ی تصمیم‌گیری آماری زیر

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 : \text{مدل با الگوی اثرات تصادفی مناسب می‌باشد.} \\ H_1 : \text{مدل با الگوی اثرات ثابت مناسب می‌باشد.} \end{array} \right.$$

به بهره‌گرفته می‌شود.

که اگر سطح معناداری بدست آمده برای هر مدل کمتر از مقدار ۰/۰۵ (مقدار خطای آزمون) باشد، الگوی مناسب جهت برازش مدل، الگو با اثرات ثابت و در غیر اینصورت الگوی جهت برازش الگو با اثرات تصادفی مناسب خواهد بود. در جدول زیر نتایج حاصل از انجام آزمون هاسمن جمع‌بندی و گزارش شده است.

¹Panel Data
²Panel
³Pool

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

جدول ۴-۷ نتایج آزمون هاسمن برای مدل تحقیق

آماره χ^2	درجه آزادی	معنی داری (P-value)	نتیجه (مدل مناسب)
۷/۴۷۵	۴	۰/۱۱۳	برآزش رگرسیونی با الگوی اثرات تصادفی مناسب است

با توجه به نتایج آزمون هاسمن، مقادیر آماره‌ی کی دو و مقدار معنی داری متناظر با آن مشاهده می‌شود که معنی داری برای مدل تحقیقاز خطای ۰/۰۵ بسیار بیشتری باشد. لذا فرضیه صفر برای این مدل تأیید می‌گردد. بنابراین بر اساس قاعده‌ی تصمیم‌گیری این آزمون که پیشتر بیان شد، الگوی مناسب جهت برآزش مدل تحقیق مدل با الگوی اثرات تصادفی خواهد بود.

آزمون‌های ضرایب لاگرانژ، نسبت درست نمایی و نمودار چندک‌های نرمال جهت بررسی و شناسایی خود همبستگی جملات خطا، ناهمسانی واریانس جملات خطا و نرمال بودن جملات خطا (بررسی فرضیات اساسی رگرسیون) استفاده می‌شود. جملات خطا در برآزش مدل رگرسیون به مقدار تفاضل مقادیر واقعی متغیر وابسته و مقدار برآزش یافته توسط مدل رگرسیون برای متغیر وابسته اطلاق می‌گردد. این جملات می‌بایست از یکدیگر مستقل بوده، دارای واریانس ثابت باشند و از توزیع نرمال پیروی نمایند. برقراری این شروط اعتبار نتایج حاصل از مدل برآزش یافته را تضمین می‌نماید.

آزمون تشخیص خود همبستگی سریالی ضرائب لاگرانژ یک آزمون تعمیم یافته است که خودهمبستگی سریالی را از مرتبه اول تا مرتبه I ام در نظر می‌گیرد. قاعده تصمیم‌گیری در این آزمون در قالب فرضیات زیر ارائه می‌شود. همچنین نتایج این آزمون برای هر مدل تحقیق در جدول

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 : \text{عدم وجود خود همبستگی سریالی} \\ H_1 : \text{وجود خود همبستگی سریالی} \end{array} \right.$$

زیر ارائه شده است

جدول ۴-۸ نتایج آزمون شناسایی خود همبستگی جملات خطا برای مدل تحقیق

آماره F	درجات آزادی	معنی داری (P-value)	نتیجه (مدل مناسب)
۱/۳۱۶	۴۵ و ۱۶۰	۰/۱۱۱	عدم وجود خود همبستگی سریالی باقیمانده‌ها تأیید می‌گردد

همانطور که در بالا بیان شد، فرضیه صفر آزمون خودهمبستگی سریالی حاکی از آن است که مشکل خود همبستگی وجود ندارد. با توجه به نتایج ارائه شده در جدول فوق، سطح معنی داری این آزمون برای مدل تحقیق بیشتر از خطای ۰/۰۵ است. ($P\text{-value} > 0.05$) لذا فرضیه صفر با اطمینان ۹۵ درصد پذیرفته می‌شود. بنابراین مشکل خود همبستگی وجود ندارد.

ماهیت داده‌های ترکیبی (پنلی) ایجاب می‌کند که در بسیاری از مطالعات مبتنی بر این گونه داده‌ها، مشکل ناهمسانی واریانس بروز نماید، مخصوصاً زمانی که تعداد مقاطع بیشتر از تعداد زمان‌های مورد بررسی است. باتوجه به تأثیر مهم ناهمسانی واریانس بر برآورد انحراف معیار ضرایب و همچنین مسأله‌ی استنباط آماری، لازم است قبل از پرداختن به هرگونه تخمین، در مورد وجود یا عدم وجود ناهمسانی واریانس تحقیق شود. بدین منظور برای سنجش و آزمون همسانی یا ناهمسانی واریانس در داده‌های پنلی، آزمون نسبت درست نمایی (LR) در نرم

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

افزار Eviews انجام شده است. قاعده تصمیم گیری این آزمون بصورت زیر می باشد. خلاصه نتایج حاصل از این آزمون در جدول زیر ارائه شده

$$\begin{cases} H_0 : \\ H_1 : \end{cases} \quad \text{است}$$

جدول ۴-۹ نتایج آزمون شناسایی ناهمسانی واریانس برای مدل تحقیق

آماره F	درجه آزادی	معنی داری (P-value)	نتیجه (مدل مناسب)
۱۹/۵۱۲	۵	۰/۴۲۵	همسانی واریانس باقیمانده های مدل تأیید می گردد

فرضیه صفر آزمون نسبت درست نمایی، مبتنی بر همسانی واریانس می باشد و فرض مقابل آن عدم همسانی واریانس است؛ باتوجه به مقادیر معنی داری به دست آمده ی این آزمون برای مدل تحقیق، چون سطح معنی داری آنها بزرگتر از ۰/۰۵ است، ($P\text{-value} > 0.05$) فرض صفر برای مدل پذیرفته شده، بنابراین واریانس باقیمانده های مدل همسان می باشد یا به بیان دیگر مشکل ناهمسانی واریانس وجود ندارد.

برای بررسی نرمال بودن جملات خطا می توان از رسم نمودار چندکی نرمال (Q-Q Plot) استفاده نمود. چنانچه نقاط رسم شده در نمودار چندک های نرمال حول یک خط ۴۵ درجه باشد، جملات خطا نرمال هستند. بر اساس نمودار چندکی نرمال و نیز هیستوگرام جملات خطای مدل تحقیق، توزیع آنها نرمال می باشد. همچنین لازم به توضیح است که اگر اندازه ی نمونه به میزان کافی بزرگ باشد و سایر فروض اساس رگرسیون برقرار باشند، انحراف کم از فرض نرمال بودن معمولاً بی اهمیت و پیامدهای آن ناچیز است. در چنین وضعیتی باتوجه به قضیه ی حد مرکزی می توان دریافت که حتی اگر باقیمانده ها نرمال نباشند، آماره های آزمون به طور مجانبی از توزیع های مناسب پیروی می کنند، بدون تورش هستند و از کارایی برخوردارند. (افلاطونی، عباس، ۱۲۱) بر این اساس نیز نرمال بودن توزیع جملات خطا تأیید می گردد.

در مدل تحقیق، تأثیر حجم منابع شعب، حجم تسهیلات شعب، کارائی مدیریت شعب، موقعیت و امکانات شعب بر میزان حجم تسهیلات اعطایی ۳۵ شعبه بانک سپه شهر مشهد مورد بررسی قرار می گیرد. باتوجه به نتایج آزمون های پیشین، می بایست مدل تحقیق بصورت رگرسیون کمترین مربعات پنلی با اثرات تصادفی برازش یابد. نتایج برازش مدل مذکور در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ نتایج برازش مدل تحقیق

متغیر وابسته : حجم تسهیلات اعطایی

روش برازش مدل : رگرسیون کمترین مربعات پنلی با اثرات تصادفی					
متغیر	برآورد پارامتر	انحراف استاندارد	مقدار آماره t	P-value (معنی داری)	مقدار آماره F

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

ثابت رگرسیون	-۱/۳۴۷	۳/۵۱۸	-۳/۸۲۸	-۰/۰۰۰	۱۷/۲۶۲	۰/۰۰۰
حجم منابع شعب	۰/۹۴۷	۰/۰۶۴	۱۴/۶۸۴	۰/۰۰۰		
کارائی مدیریت شعب	۳/۷۵۳	۱/۵۷۶	۲/۳۸۲	۰/۰۱۸		
موقوفات شعب	-۰/۸۹۱	۰/۲۹۵	۳/۰۲۶	۰/۰۰۳		
موقعیت مکانی شعب	-۱/۰۶۴	۶/۹۴۹	-۱/۵۳۲	۰/۱۲۸		
ضریب تعیین (R^2)	۰/۷۹۳					
ضریب تعیین تعدیل شده (R_{adj}^2)	۰/۷۴۷					
آماره دوربین - واتسون	۱/۵۹۰					

مقدار آماره F در جدول فوق که به بررسی معنی داری مدل برازش یافته می پردازد، برابر ۱۷/۲۶۲ است و معنی داری متناظر با این آماره برابر ۰/۰۰۰ است که دارای مقداری بسیار کوچکتر از خطای ۰/۰۵ می باشد، به عبارت دیگر با اطمینان ۹۵ درصد می توان ادعا نمود؛ «رگرسیون برازش داده شده به روش رگرسیون کمترین مربعات پنبلی با اثرات تصادفی بر مدل تحقیق معنی دار می باشد.»

باتوجه به ضریب تعیین رگرسیون برابر با $R^2 = ۰/۷۹۳$ به دست آمده که تقریباً با مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($R_{adj}^2 = ۰/۷۴۷$) برابر است. بنابراین ضمن سنجش یکی از آماره های مناسب مدل (هرچه مقدار ضریب تعیین تعدیل شده به مقدار ضریب تعیین نزدیک تر باشد، حاکی از مناسب بودن مدل رگرسیونی است)، چنین می توان بیان نمود که ۷۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته ی حجم تسهیلات اعطایی توسط متغیرهای مستقل مدل تبیین می گردد. لذا می توان نتیجه گرفت مدل برازش داده شده از قدرت تبیین کنندگی بالایی برخوردار است. جهت بررسی صحت عدم وجود خود همبستگی بین جملات خطا از آماره دوربین- واتسن بهره گرفته می شود. چنانچه این آماره مقداری بین ۱ تا ۲/۵ داشته باشد، حاکی از عدم وجود خود همبستگی است. طبق یافته های مندرج در جدول فوق مقدار آماره دوربین- واتسون متناظر با مدل تحقیق (۱/۵۹۰) محاسبه شده که می توان از عدم وجود خود همبستگی در مدل مذکور اطمینان حاصل کرد.

همچنین با توجه به آماره های t گزارش شده به ازای هر متغیر مستقل و مقدار معنی داری (P-value) متناظر با آن، نتایج زیر حاصل می شود؛ با توجه به اینکه آماره t مربوط به حجم منابع شعب برابر ۱۴/۶۸۴ و معنی داری آن برابر ۰/۰۰۰ که کم تر از ۱۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص سؤال اول تحقیق می توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که: «بین منابع شعب و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک مهر اقتصادمشهد رابطه معنی داری وجود دارد.»

با توجه به اینکه آماره t مربوط به کارائی مدیریت شعب برابر ۲/۳۸۲ و معنی داری آن برابر ۰/۰۱۸ که کم تر از ۱۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص سؤال دوم تحقیق می توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که: «بین کارائی مدیریت شعب و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه مشهد رابطه معنی داری وجود دارد.»

با توجه به اینکه آماره t مربوط به موقوفات شعب برابر ۱/۵۳۲- و معنی داری آن برابر ۰/۰۰۳ که کم تر از ۱۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص سؤال سوم تحقیق می توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که: «بین موقوفات شعب و حجم تسهیلات اعطایی شعب

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

در بانک سپه مشهد رابطه معنی داری وجود دارد.»

با توجه به اینکه آماره t مربوط به موقعیت مکانی شعب برابر ۳/۰۲۶ و معنی داری آن برابر ۰/۱۲۸ که بیشتر از ۱۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص سؤال چهارم تحقیق می توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که: «بین موقعیت مکانی شعب و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه مشهد رابطه معنی داری وجود ندارد.»

برای تعیین جهت رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته از آزمون ضرایب همبستگی جزی استفاده شده است که نتایج حاصل از آن در جدول ذیل ارائه شده است.

جدول ۴-۱۱ نتایج آزمون ضرایب همبستگی متغیرهای تحقیق

	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)	
حجم تسهیلات اعطایی شعب (۱)	ضریب همبستگی	۱/۰۰۰				
	آماره آزمون	-----				
	معنی داری	-----				
حجم منابع شعب (۲)	ضریب همبستگی	۰/۸۸۵	۱/۰۰۰			
	آماره آزمون	۲۷/۴۴۷	-----			
	معنی داری	۰/۰۰۰	-----			
کارائی مدیریت شعب (۳)	ضریب همبستگی	۰/۴۲۰	۰/۴۵۷	۱/۰۰۰		
	آماره آزمون	۶/۶۶۷	۷/۴۰۵	-----		
	معنی داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	-----		
حجم معوقات شعب (۴)	ضریب همبستگی	۰/۴۴۳	۰/۵۹۴	۰/۲۸۶	۱/۰۰۰	
	آماره آزمون	۷/۱۳۱	۱۰/۶۴۰	۴/۳۰۹	-----	
	معنی داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	-----	
موقعیت مکانی شعب (۵)	ضریب همبستگی	۰/۵۰۲	۰/۷۰۹	۰/۳۹۵	۰/۵۰۶	۱/۰۰۰
	آماره آزمون	۸/۳۶۷	۱۴/۴۹۱	۶/۱۹۷	۸/۴۶۴	-----
	معنی داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	-----

همانگونه که از نتایج جدول بر می آید، بین حجم تسهیلات اعطایی شعب (متغیر وابسته) با متغیرهای حجم منابع شعب، کارائی مدیریت شعب، حجم معوقات شعب (متغیرهای مستقل) ارتباط مثبتی وجود دارد. اما بین حجم تسهیلات اعطایی شعب (متغیر وابسته) با متغیر موقعیت مکانی شعب (متغیرهای مستقل) ارتباط مثبتی وجود ندارد به بیان دیگر ارتباط بین سه متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مستقیم می باشد یعنی با بالا رفتن مقادیر هر یک از متغیرهای مستقل، متغیر وابسته نیز افزایش مقداری خواهد داشت. اما ارتباط بین متغیر وابسته با متغیر موقعیت مکانی شعبه وجود ندارد.

نتیجه گیری

در اکثر تحقیقات انجام شده، وجود رابطه قوی بین تسهیلات بانکی و عوامل اقتصادی داخلی و خارجی را مورد تایید قرار می دهد. قسمت عمده این تحقیقات به طور تجربی در پی یافتن رابطه ای میان پرتفوی اعتباری و عوامل اقتصادی می باشد.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

در این مقاله به تحلیل آماری نتایج بدست آمده از گردآوری اطلاعات مربوط به ۳۵ شعبه‌ی بانک سپه شهر مشهد طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ پرداخته شد. تحلیل آماری صورت گرفته به روش رگرسیون کمترین مربعات پنلی با اثرات تصادفی می‌باشد که در همین راستا از نرم‌افزار EViews نسخه ۱۰ بهره گرفته شده است. نتایج بدست آمده را می‌توان بطور خلاصه و بصورت زیر اظهار داشت با توجه به اینکه ضریب تعیین رگرسیون برابر با $R^2 = ۰/۷۹۳$ به دست آمده که تقریباً با مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($R_{adj}^2 = ۰/۷۴۷$) برابر است. بنابراین ضمن سنجش یکی از آماره‌های مناسبت مدل (هرچه مقدار ضریب تعیین تعدیل شده به مقدار ضریب تعیین نزدیک‌تر باشد، حاکی از مناسب بودن مدل رگرسیونی است)، چنین می‌توان بیان نمود که ۷۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته‌ی حجم تسهیلات اعطایی توسط متغیرهای مستقل مدل تبیین می‌گردد. لذا می‌توان نتیجه گرفت مدل برازش داده شده از قدرت تبیین‌کنندگی بالایی برخوردار است. با توجه به اینکه آماره‌ی t مربوط به حجم منابع شعب برابر ۱۴/۶۸۴ و معنی‌داری آن برابر ۰/۰۰۰ که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص فرض اول تحقیق می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که «بین منابع و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه (مهر اقتصاد) شهر مشهد رابطه معنی‌داری وجود دارد». شعبی که از منابع بالاتری برخوردارند تسهیلات بیشتری نیز پرداخت نموده‌اند. نتایج حاصل از این فرضیه با نتیجه شب نشین (۱۳۹۴) منطبق بود نتایج بررسی شب نشین حاکی از وجود ارتباط معنی‌دار بین متغیرهای حجم سپرده‌های بانکی و مانده تسهیلات اعطایی می‌باشد. به بیان دیگر حجم سپرده‌های بانکی هم در بلند مدت و هم در کوتاه مدت، اثر مثبت و معنی‌داری بر مانده تسهیلات اعطایی دارند.

با توجه به اینکه آماره‌ی t مربوط به کارایی مدیریت شعب برابر ۲/۳۸۲ و معنی‌داری آن برابر ۰/۰۱۸ که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص فرض دوم تحقیق می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که «بین کارایی مدیریت مسئول شعبه و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه مشهد رابطه معنی‌داری وجود دارد». شعبی که در آن مدیران و مسئولین موفق‌تری مشغول به فعالیت هستند تسهیلات بیشتری نیز پرداخت نموده‌اند و مسئول شعبه نیز بصورت مستقیم در حجم تسهیلات پرداختی هر شعبه نقش دارد. نتایج لوریس و همکاران (۲۰۱۱) تاثیر عوامل اقتصاد کلان و عوامل مختص بانکی بر مطالبات غیر جاری در بین انواع مختلف وام در بانک‌های یونان مطابقت داشت. نتایج آنها نشان داد که کیفیت مدیریت به عنوان عامل مختص بانکی دارای تاثیر بر میزان مطالبات می‌باشد. اما نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج شگری (۱۳۹۴) مطابقت نداشت، نتایج شگری نشان می‌داد که بین هیچ یک از متغیرهای خاص بانکی (کیفیت مدیریت، اندازه بانک) نسبت به کل تسهیلات اعطایی (با نسبت مجموع مطالبات) رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

با توجه به اینکه آماره‌ی t مربوط به معوقات شعب برابر ۱/۵۳۲- و معنی‌داری آن برابر ۰/۰۰۳ که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص فرض سوم تحقیق می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که «بین معوقات شعب و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه مشهد رابطه معنی‌داری وجود دارد». و شعبی که تسهیلات بیشتری پرداخت نموده‌اند معوقات بیشتری نیز دارند نتایج حاصل از این فرضیه با برر سی می‌گو و همکاران (۲۰۰۴) منطبق بود که با بررسی یک نمونه بزرگ نشان دادند که رابطه مستقیمی بین میزان اعطای اعتبارات در بانک‌های خصوصی با مطالبات معوق وجود دارد. تارون خمرج (۲۰۰۹) با مطالعه بر روی تعدادی از بانک‌های کشور گوانا نیز به این نتیجه رسید که حجم تسهیلات اعطایی رابطه منفی با حجم مطالبه‌های معوق بانک دارد.

با توجه به اینکه آماره‌ی t مربوط به موقعیت مکانی شعب برابر ۳/۰۲۶ و معنی‌داری آن برابر ۰/۱۲۸ که بیشتر از ۰/۰۵ است، بنابراین در خصوص فرض چهارم تحقیق می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد بیان داشت که «بین موقعیت مکانی شعب و حجم تسهیلات اعطایی شعب در بانک سپه مشهد رابطه معنی‌داری وجود ندارد». و عامل مکان شعبه در پرداخت تسهیلات در شعب بانک سپه شهرستان مشهد تاثیر ندارد و این فرض که اگر شعبه‌ای در منطقه مناسبی قرار داشته باشد میزان پرداخت تسهیلات آن شعب نیز بیشتر می‌باشد اما نتایج بختیاری (۱۳۹۴) بیان

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

میکند، تعداد شعب، به ترتیب با حجم سپرده و حجم تسهیلات اعطایی بصورت معنی داری مرتبط است. هم‌تی (۱۳۹۳) بیان می‌دارد بین میزان منابع بانکی و میزان تسهیلات اعطایی و میزان دسترسی به واحدهای بانکی رابطه معنی داری وجود دارد.

منابع:

۱. اختر، حسین، چودری، امین (۱۳۷۸)، سیاست‌های پولی و مالی در کشورهای در حال توسعه، انتشارات پرتو، صفحه ۸۹
۲. ارقامی، ناصررضا، بزرگ‌نیا، ابوالقاسم. (۱۳۹۱)، مقدمه‌ای بر بررسی‌های نمونه‌ای، انتشارات دانشگاه فردوسی.
۳. اصلی، (۱۳۹۰) مدیریت ریسک اعتباری با نگاهی برالگوی پرداخت تسهیلات در سایرکشورها ص ۱ و ۳.
۴. اکرامی، محمود (۱۳۸۸)، آسیب شناسی علل و عوامل ایجاد و افزایش مطالبات معوق بانکها، ماهنامه بانک و اقتصاد، شماره ۱۰۳، اردیبهشت ۱۳۸۸ صفحه ۴۴
۵. امیرانی، محمدجعفر (۱۳۸۸)، کالبد شکافی مطالبات معوق بانکهای دولتی، روزنامه دنیای اقتصاد، سال هشتم، شماره ۱۹۹۴ صفحه ۳۴-۳۵
۶. امیری، هیوا (۱۳۸۸)، شناسایی و تبیین عوامل و مؤلفه‌های مؤثر بر ایجاد مطالبات، از دیدگاه کارشناسان و مشتریان بانک (مطالعه موردی شعب بانک ملی استان هرمزگان)،
۷. آذر، عادل و مومنی، منصور. (۱۳۸۹)، آمار و کاربرد آن در مدیریت، انتشارات سمت.
۸. بانک مرکزی (۱۳۷۹)، گزارش بررسی تحولات کشور بعد از انقلاب، بازگویی وسیاست های پولی و اعتباری، انتشارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی.
۹. بختیاری، ۱۳۹۴ بررسی ورتبه بندی شاخصهای مؤثر بر میزان سپردههای بانکی مطالعات موردی بانک اقتصاد نوین پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی ص ۲
۱۰. برادری، جعفر (۱۳۸۶)، بررسی عوامل مؤثر بر پیدایش مطالبات معوق و ارائه راهکارهای مطلوب پیشگیری آن در بانک صادرات
۱۱. برهانی، حمید (۱۳۸۸)، مطالبات معوق چگونه شکل گرفت؟ دنیای اقتصاد، سال هشتم، شماره ۱۹۹۴ صفحه ۲۸-۲۹
۱۲. بهمنی، بهمنی (۱۳۸۵)، بانکداری داخلی (تجهیز منابع)، تهران، موسسه عالی بانکداری، چاپ مکرر شانزدهم، آبانماه ۱۳۸۷
۱۳. جهرمی، سیدمحمد (۱۳۸۸)، بانکها و تولیدکنندگان بخش خصوصی، روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۲۰۴۴، صفحه ۱۲

۱۴. حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۹۱). مقدمه‌ای بر روش تحقیق علوم انسانی، چاپ هفتم ۱۳۸۰، انتشارات سمت.
۱۵. حیدری - زواریان، ۱۳۸۹ بررسی اثر شاخصهای کلان اقتصادی بر مطالبات معوق بانکها فصلنامه پول و اقتصاد ، شماره 4، تابستان 13 ص ۱۹۸ و ۱۹۹
۱۶. خاکی، غلامرضا. (۱۳۷۸) ، روش تحقیق با رویکرد به پایان نامه نویسی، انتشاراتی درایت.
۱۷. خاکی، غلامرضا. (۱۳۹۱)، روش تحقیق در مدیریت، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
۱۸. خاوری ، محمدرضا ، امیری، ارسلان ، منصورخاکی ، محمدابراهیم (۱۳۸۸)، الگویی برای اعتبار سنجی و رتبه بندی اعتباری مشتریان بانکها
۱۹. خبرگزاری مهر شناسه خبر: ۲۵۶۱۰۳۶ - دوشنبه ۷ اردیبهشت ۱۳۹۴ - مصوبات مجلس شورای اسلامی
۲۰. خلیلی رضا (۱۳۸۸)، هموارسازی سود از طریق تعدیل ذخایر مطالبات مشکوک الوصول در بانکها، روزنامه تفاهم ، شماره ۱۱۴۱ صفحه ۱۸
۲۱. خوئی نژاد، غلامرضا. (۱۳۷۵) روش‌های پژوهش در علوم رفتاری، چاپ چهارم، انتشارات سمت.
۲۲. دلاور، علی. (۱۳۹۲)، روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی، انتشارات ارسباران.
۲۳. زارع ، ۱۳۹۳ - فصلنامه توسعه مدیریت پولی و بانکی، سال دوم، شماره 4، پاییز 1393 ص ۳
۲۴. ساروخانی، باقر. (۱۳۸۱)، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۲۵. سایت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران www.cbi.ir سیاستهای پولی، اعتباری و نظارتی نظام بانکی کشور در سال ۱۳۹۰
۲۶. سرمد، زهره و همکاران (۱۳۹۲)، روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگه.
۲۷. طاهری، ابوالقاسم. (۱۳۷۷)، روش تحقیق و مآخذشناسی، انتشارات دانشگاه پیام نور.
۲۸. گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۷۹ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نشر T بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اداره روابط عمومی، ۱۳۸۰
۲۹. مقیمی، سیدمحمد. (۱۳۹۱)، سازمان و مدیریت رویکردی پژوهشی، انتشارات ترمه.
۳۰. مهرآرا - صادقیان ، سال ۱۳۸۹. فصلنامه امور اقتصادی شماره ۵ زمستان ۸۷ - تعیین ترکیب بهینه وام در بخشهای اقتصادی
۳۱. هدایتی ، رضا (۱۳۷۹) دستورالعمل اجرائی معاملات و تسهیلات اعتباری بانک ملی ایران ، انتشارات بانک ملی ایران

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

وزارت امور اقتصادی و دارایی

وزارت صنعت، معدن و تجارت

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCIH-conf.ir

